

УДК 378.477

**Власенко Л.В.**, старший викладач

*Національний університет харчових технологій  
(НУХТ), м. Київ*

## **СИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВМІНЬ АУДІЮВАННЯ ЯК ВИДУ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчання спілкування іноземною мовою набуває все більшої популярності серед тих, хто вивчає іноземну мову. Адже аудіювання, яке тісно пов'язане з говорінням і слуханням, є одним із головних чинників оволодіння іноземною мовою. Принципи навчання аудіювання досліджували такі вчені як В. Артемова, Б.В. Беляєв, І. Зимня, Л.С. Панова. Так, наприклад, Б.В. Беляєв засвідчує, що для того, щоб добре спілкуватися іноземною мовою, спочатку потрібно наслухатися іноземного мовлення. Дослідженням систематизації вмінь при навчанні аудіювання займалися Ю.І. Склярєнко, С.Л. Захарова, С.П. Шатілов та ін. Системи вправ для формування та контролю навичок і вмінь в аудіюванні розробляли І.Н. Алексєєва, О.Ю. Бочкарьова, С.В. Гапонова, Н.Є. Жеренко, С.Л. Захарова, О.В. Кміть, Я.М. Колкер і Є.С. Устінова, О.Б. Метьолкіна, Т.О. Яхнюк та ін.

Аудіювання – важлива складова мовної діяльності у вивченні іноземних мов. Аудіювання – це рецептивний вид мовленнєвої діяльності, який забезпечує розуміння того, що людина сприймає на слух, і належить до усної форми мовлення. Даний вид мовленнєвої діяльності є активним процесом, який здійснюється на основі прогнозування того, що буде сказано.

Аудіювання – це високоактивний творчий процес, тому що те, що почує і зрозуміє слухач, залежить не лише від того, що скаже мовець, а й від зустрічної мовної активності слухача, його переживань.

Успішність аудіювання залежить від:

- самого слухача (від рівня розвитку в нього мовленнєвого слуху, пам'яті, наявності уваги, інтересу);
- мовних особливостей аудіотексту або промовця та його відповідності мовленнєвому досвіду і знанням студентів;
- умов сприймання аудіотексту.

Вважається, що слухово-зорове сприйняття вважається найбільш успішним при вивченні іноземних мов. Доведено, що під час слухового сприймання інформація засвоюється на 15 %, зоровою – на 25 %, а при слухово-зоровому – на 60 %. Мовлення, яке стає наочним засобом наочності,

викликає у слухача певні ситуації, сприяє кращому розумінню сприйнятого, створює емоційний настрій, що сприяє кращому запам'ятовуванню прослуханого.

При аудіюванні слухач зосереджує свою увагу на розумінні тексту, який звучить, одночасно зіставляє почуту інформацію з відповідними реальними умовами комунікації. Слухання – це вміння сприймати, розуміти і активно опрацьовувати інформацію. Під час слухового сприйняття іноземного тексту в слухача передбачається наявність певної перцептивної бази, яка має набір граматичних, фонетичних і лексичних інформаційних ознак, завдяки яким процес розпізнавання іноземного тексту приходить миттєво.

Загальноприйнятою у методиці навчання аудіювання є система вправ, що складається з двох підсистем – для формування мовленнєвих навичок аудіювання та для розвитку вмінь [1].

Таким чином, виділяють системи вправ, які повинні забезпечити:

- 1) підбір необхідних вправ, що відповідають характеру певної навички або певного вміня;
- 2) визначення необхідної послідовності вправ;
- 3) розташування навчального матеріалу та співвідношення його компонентів;
- 4) систематичність / регулярність виконання певних вправ;
- 5) взаємозв'язок різних видів мовленнєвої діяльності [2].

Вчені розділяють вправи на оволодіння студентами вмінь аудіювання на 2 групи: 1) робота над ізольованим матеріалом – звуки, слова, словосполучення та 2) робота над цілими реченнями.

У вправах першої групи студенти оволодівають уміннями дізнаватися нові звуки і слова, граматичні форми, тобто все, що можна побачити на окремому слові.

До першої підсистеми включаються три групи вправ:

- вправи для формування фонетичних навичок аудіювання (фонематичного та інтонаційного слуху);
- вправи для формування лексичних навичок аудіювання;
- вправи для формування граматичних навичок аудіювання.

У вправах другої групи основна увага направлена на роботу з цілим реченням. Завдання роботи над цими вправами полягає у тому, щоб навчити дізнаватися конструкції.

Вправи другої підсистеми включають у себе:

- підготовку студентів власне до аудіювання текстів;
- вправи в аудіюванні текстів.

**Висновок.** Метою навчання в цілому, а тому й кожного окремого завдання, є розвиток особистості студента. Про це необхідно пам'ятати і в процесі розвитку умінь аудіювання, адже студент має точно знати, для чого він слухає певне повідомлення, а також що нового та корисного він зможе взяти з нього. Але потрібно також стимулювати студентів використовувати отриману інформацію у власному досвіді.

### Література

1. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: [підручник]. – [вид. 2-е, випр. і перероб.] / [кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої]. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

2. Скляренко Н.К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь / Н. К. Скляренко // Іноземні мови. – 1999. – № 3. – С. 3–98.